

Factsheet Beheer(s)plan PFAS-houdend blusschuim

BFSN Nationaal Sprinklercongres, 01 oktober 2026

Deze factsheet is een voor BFSN Nationaal Sprinklercongres aangepaste versie van een eerder verschenen origineel dat (mede) werd samengesteld door Cegelec Fire Solutions in nauwe samenwerking met het Nederlandse Actieprogramma PFAS

Inhoud

1. Beheer(s)plan blusschuimininstallaties verplicht per 23 oktober 2026	3
1.1 Wat houdt de verplichting in?	3
1.2 Ook een waarschuwingsplicht per 23 oktober 2026.....	3
1.3 Wat als je geen beheer(s)plan hebt op 23 oktober?	3
2. Praktische hulp bij het opstellen van een beheer(s)plan	4
Fase 1: Inventarisatie & Risicoanalyse	4
Fase 2: Het Beheer(s)plan & Waarschuwingsplicht (Deadline: 23 oktober 2026)	5
Fase 3: Engineering, Technisch Ontwerp en MOC.....	5
Fase 4: Systeemreiniging (Uitvoering)	5
Fase 5: Afvoer & Oplevering.....	6
3. PFAS-houdend of niet?	7
4. Deadlines uitfasering PFAS-houdende blusschuimmiddelen	8
5. Nuttige links en verdere informatie:.....	11

1. Beheer(s)plan blusschuimininstallaties verplicht per 23 oktober 2026

Uiterlijk 23 oktober 2026 moeten bedrijven met één of meer blusschuimininstallaties een beheer(s)plan hebben met betrekking tot PFAS-houdend blusschuimconcentraat. Het gaat hier om verplichtingen op basis van Europese regelgeving (wijziging REACH-verordening). Deze zijn gericht op het uitschakelen en beheersen van PFAS in blusschuimconcentraat en de systemen waarin dit wordt gebruikt. De verordening omvat in principe alle soorten blusschuimsystemen. In deze factsheet wordt voor het blusschuimconcentraat de afkorting SVM gebruikt, dit staat voor SchuimVormend Middel.

1.1 Wat houdt de verplichting in?

De verplichting voor een beheer(s)plan geldt voor vaste installaties (zoals op bedrijventerreinen), mobiele systemen (zoals brandweerwagens) en voor handblussers. Als deze na 23 oktober 2026 nog PFAS-houdend SVM bevat (met een concentratie ≥ 1 mg/l), moet hiervoor een beheer(s)plan worden opgesteld. Dit document moet ten minste de volgende onderdelen bevatten:

- Een overzicht van de locaties en de hoeveelheden PFAS-houdend SVM.
- Procedures en voorschriften voor veilig onderhoud, reiniging van systemen en het voorkomen van lozingen van PFAS-houdend SVM in het milieu.
- Een duidelijke planning en strategie voor de omschakeling naar PFAS-/fluorvrije alternatieven binnen de voor jou geldende uitschakeltermijn.
- Het beheersplan moet jaarlijks worden gezien en indien nodig herzien en minimaal 15 jaar bewaard worden, zodat het overlegd kan worden aan de toezichthouder. **Let op:** Ook als je al bent overgestapt naar fluorvrij SVM is het raadzaam alle documentatie over die overstap beschikbaar te houden voor inzage door de toezichthouder.

1.2 Ook een waarschuwingplicht per 23 oktober 2026

Naast het maken van het beheer(s)plan ben je vanaf 23 oktober 2026 ook verplicht om alle vaste installaties en containers met PFAS-houdend SVM te voorzien van een duidelijke waarschuwing:

“WAARSCHUWING: Bevat PFAS met een concentratie ≥ 1 mg/l voor de som van alle PFAS”

1.3 Wat als je geen beheer(s)plan hebt op 23 oktober?

Als je bij een brandweer- of milieu-inspectie na 23 oktober 2026 geen goed beheer(s)plan kunt overleggen voor de PFAS-houdende SVM-voorraden en de installaties die ermee gevuld zijn, levert dat direct een overtreding op (van de [REACH-verordening](#)). Dit kan leiden tot handhavingsmaatregelen, zoals een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete. Volg daarom onderstaande praktische handleiding voor het maken van een beheer(s)plan.

2. Praktische hulp bij het opstellen van een beheer(s)plan

Voor het opstellen van een beheer(s)plan zijn er 5 fasen te onderscheiden:

Fase 1: Inventarisatie & Risicoanalyse

- **Breng voorraden in kaart:** registreer alle locaties waar PFAS-houdend SVM is opgeslagen. Dit betreft voorraad in zowel origineel geleverde Intermediate Bulk Containers (IBC's), drums of vaten als in de opslagtanks van je blusschuimininstallaties.
- **Controleer productdocumentatie:** batch- of productiecertificaten, productdatabladeren en etiketten op de verpakking, vermelden het type SVM. Een PFAS-analyse biedt verder uitsluitsel over welke PFAS-varianten erin aanwezig zijn en in welke hoeveelheden. Dit is medebepalend voor de deadline die je moet aanhouden voor de uitfasering.

De productdocumentatie kan ook indirecte informatie bevatten over welke specifieke PFAS in het SVM verwerkt zijn, al is dit beperkt. Bij concentraat met een productiedatum ná ca. 2014 is de kans groot dat je de term '**C6**' aantreft. Dit slaat op zogenaamde korte PFAS-ketens in het concentraat. Dit wordt komende jaren uitgefaseerd en mag onder voorwaarden nog gebruikt worden. Concentraat zonder nadrukkelijk 'C6' markering is meestal ouder en bevat hoogstwaarschijnlijk 'C8-PFAS' (PFOS en/of PFOA).

**) voor zowel de typen SVM als de geldende deadlines voor uitfasering zijn tabellen opgenomen verderop in dit document.*

- **PFAS-analyse uitvoeren**

Bevat je SVM met zekerheid 'C8-PFAS', dan is het al verboden voor gebruik en heeft een PFAS-analyse nauwelijks zin. Maar als je wél weet dat het PFAS bevat maar niet precies welke types (C8 of C6), dan is het zaak dit te laten vaststellen met een laboratoriumanalyse. Daarmee wordt ook vastgesteld of gereguleerde limieten overschreden worden (kwantificatie).

Zo'n PFAS-analyse laat je doen in een daartoe geaccrediteerd laboratorium. Voor zuiver SVM is een Target-meting meestal voldoende. Hiermee worden tot ca. 80 verschillende typen PFAS geïdentificeerd en gekwantificeerd. Waaronder de PFAS die met blusschuim worden geassocieerd, zoals PFOS, PFOA en 6:2FTS. Voor meer nauwkeurigheid en het in kaart brengen van 'precursors' kan de Target analyse worden aangevuld met een TOP Assay (TOPA). De hierin gespecialiseerde laboratoria kunnen je hierin verder advies geven. Ook jouw SVM-leverancier of systeeminstallateur kan hierbij mogelijk hulp bieden.

Wellicht ben je ook al in het bezit van een fluorvrij type SVM. Als dit verpakt zit in de originele IBC's of vaten, dan mag je aannemen dat het geen 'intentioneel toegevoegde PFAS' bevat en eventuele PFAS ver onder de maximaal toegestane limieten zijn. Een PFAS-analyse is dan niet nodig. Echter, als het fluorvrij SVM in een systeemtank zit die ooit PFAS-houdend SVM bevatte en bij de overstap niet nadrukkelijk van PFAS-residuen werd gereinigd, dan is de kans op PFAS-contaminatie aanwezig. Ook in deze gevallen is het raadzaam een PFAS-analyse te laten uitvoeren. Er geldt in de EU-regulering namelijk ook een maximale limiet voor

PFAS in fluorvrij SVM in gereinigde systemen ná schuimtransitie. Zie daarover meer hieronder.

- **Bepaal de risicoklasse & jouw specifieke deadline:** rangschik installaties op basis van het beveiligde object waar ze voor bedoeld zijn. PFAS-houdend schuim mag in principe uitsluitend nog gebruikt worden voor Klasse B brandscenario's (vloeistofbranden). De deadline waarop PFAS-houdend SVM bij jou uitgefaseerd dient te zijn, ligt vast in de Europese Regulering (EU) 2025/1988 (zie weblink op laatste pagina).

Fase 2: Het Beheer(s)plan & Waarschuwingplicht (Deadline: 23 oktober 2026)

- **Schrijf het Beheer(s)plan:** Stel het verplichte document op waarin je de locaties en hoeveelheden van opgeslagen PFAS-houdend SVM vastlegt. Over deze voorraden dien je bij het bevoegd gezag een POP-melding te doen. Maak een plan en planning voor de definitieve uitfaseringsstrategie en de overstap naar een fluorvrij alternatief. In dit stadium kan je ook al nadenken over de kostenefficiëntie van eventuele reiniging versus het (deels) vervangen van de installaties.
- **Waarschuwingplicht:** Breng de wettelijk verplichte waarschuwing aan op alle installaties en opslagtanks: *"WAARSCHUWING: Bevat PFAS met een concentratie ≥ 1 mg/l voor de som van alle PFAS"*.

Fase 3: Engineering, Technisch Ontwerp en MOC

Fluorvrij SVM (F3) heeft **andere fysische eigenschappen** (vaak stroperiger). Een 1-op-1 vervanging is in de meeste gevallen niet zonder meer mogelijk. Volgens de normen en standaarden voor blusschuimsystemen, bijv. NFPA, wordt de verandering van het SVM gezien als een cruciale ontwerpwijziging. Het vervangen van fluorhoudend SVM door een blindelings gekozen fluorvrije 'drop-in-replacement' kan negatieve gevolgen hebben voor de bluskracht én de compliance van het systeem.

- **Toets de installatie:** Beoordeel of jouw huidige pompen, leidingdiameters en bijmengsystemen geschikt zijn voor het nieuwe fluorvrije SVM. Immers, de viscositeit ervan zal verschillen van het oude SVM. Let wel: ook de benodigde sproeidensiteit ('Application Rate') en expansievoud ('Expansion Rate') van het nieuwe SVM kunnen anders zijn!
- **Voer eventueel tests uit:** Test o.a. de worplengte en de bluskracht ('fire performance') van het nieuwe fluorvrije alternatief om de blusprestaties van jouw systeem te garanderen. In principe dienen je systemen geschikt te zijn voor blussing van de 'worst case' brandscenario's en daarin spelen ook de bij jou voorkomende brandstoffen een rol. Sommige stoffen kunnen een veel hogere sproeidensiteit ('Application Rate') vereisen dan standaard. Ook expansievoud ('Expansion Rate') kan daarbij van cruciaal belang zijn.
- **Start de MOC-procedure:** Documenteer alle technische wijzigingen formeel in een Management of Change-protocol.

Fase 4: Systeemreiniging (Uitvoering)

Het oude PFAS-houdende SVM verwijderen door leidingen en tanks gewoon leeg laten lopen is onvoldoende. Zelfs het kleinste achterblijvende volume en aan binnenwanden vastgehechte PFAS, kan het nieuwe SVM contamineren. Volg deze stappen:

- **Pomp het concentraat af:** Sla het oude SVM op in daarvoor geschikte vaten en laat het volgens de reguliere POP-voorschriften afvoeren en vernietigen.
- **Reinig het systeem:** Het spoelen van een systeem met koud of warm water is zelden kostenefficiënt. Behalve dat er PFAS kunnen achterblijven zonder goed gedetecteerd te kunnen worden, zijn de volumes van PFAS-houdend spoelwater groot en de kosten voor verantwoord afvoeren hoog. Laat het systeem daarom reinigen door een gespecialiseerd bedrijf dat werkt met een best beschikbare techniek (BBT) waarvan is aangetoond dat deze sneller én kostenefficiënter werkt. Hierbij kunnen specifieke chemische technieken worden afgewisseld met waterspoelcycli. De PFAS worden hiermee veel efficiënter verwijderd en de hoeveelheid PFAS-houdend afval wordt sterk beperkt. Reinigingsbedrijven met zo'n 'BBT' kunnen gecertificeerd zijn volgens de BeoordelingsRichtLijn PFAS-reiniging of gekozen worden op basis van de eisen en doelstellingen die de Europese Unie hiervoor stelt.
- **Valideer de achterblijvende PFAS-waarden na reiniging:** aan de systeemmaterialen vastgehechte PFAS zijn helaas zó hardnekkig dat zelfs de allerbeste reinigingstechniek niet alles uit het systeem krijgt. Deze residuen kunnen het nieuwe fluorvrije SVM contamineren. Dit fenomeen heet PFAS-rebound. Dit is waarom de EU-regulering ruimte laat voor die achterblijvende residuen en contaminatie van het nieuwe fluorvrije SVM tot bepaalde hoogte geaccepteerd wordt. De maximale limiet ervoor is gesteld op 50mg/l van de totale som PFAS. Het kunnen aantonen van PFAS-levels in fluorvrij concentraat betreft óók een eis waarop door bevoegd gezag langere tijd na de feitelijke schuimtransitie geïnspecteerd kan worden. Het is dus zaak dat het reinigingsbedrijf een indicatie of garantie geeft over de te verwachten PFAS-rebound in de toekomst. Er zijn reinigingsbedrijven die dit doen op basis van een analyse van de laatste cyclus met reinigingsmiddel, sommigen hanteren een andere methodiek. De maximale grenswaarde van 50mg/l wordt mogelijk in 2030 naar beneden bijgesteld.

Fase 5: Afvoer & Oplevering

- **Verantwoorde afvalverwerking:** PFAS mag absoluut **niet** biologisch worden gezuiverd. Het moet verplicht naar een erkende verwerker voor hoogwaardige thermische vernietiging (verbranding). Bewaar de stort- en vernietigingsrevisies 15 jaar lang in jouw dossier.
- **Vul het nieuwe F3-schuim af:** Zorg dat er absoluut geen restwater of spoelmiddel in de systeemtank achterblijft, omdat dit de werking van het nieuwe schuim kan aantasten en bovendien kan contamineren met resten PFAS.
- **Meld af bij de autoriteiten:** Update de logboeken voor de milieu-inspecties.

3. PFAS-houdend of niet?

Met het overzicht hieronder kun je vaststellen of jouw SVM PFAS-houdend is, of juist niet. Bij twijfel: raadpleeg jouw leverancier of systeeminstallateur.

Type concentraat	Volledige soortnaam	Fluorhoudend en PFAS ?
AFFF	Aqueous Film Forming Foam	Ja
FP	Fluor Protein (foam)	Ja
FFFP	Film-Forming Fluoro-Protein	Ja
'Multipurpose'		Misschien Raadpleeg je leverancier
3F of SFFF	Fluor Free Foam	In de originele verpakking: Nee, geen PFAS Let op: In een blusschuimininstallatie waarin PFAS-houdend SVM werd vervangen door fluorvrij kan dit anders zijn! Lees 'PFAS-analyse uitvoeren' in de factsheet.
<i>NB: Aan de afkorting kunnen ook de letters AR, ARC of ATC toegevoegd zijn. Dit heeft geen directe relatie met de eventuele PFAS en verwijst slechts naar 'Alcohol Resistant' voor blussing van polaire vloeistoffen.</i>		

4. Deadlines uitfasering PFAS-houdende blusschuimmiddelen

Conform Regulerings EU 2025/1988 (Oktober 2025) en EU Guidance for transitioning to Fluorine-Free Firefighting Foams (April 2026)

Organisatietype / Sector	Type Blussysteem	Deadline	Actie / Verplichting	Toelichting / Opmerking
Voor <u>alle</u> organisatietypen en sectoren	Alle schuimsystemen	23-10-2026	PFAS-beheer(s)plan	Het hebben van een 'beheer(s)plan' geldt voor alle voorraden PFAS-houdend schuim-concentraat. Hierbij zijn voorwaarden en restricties van kracht bij opslag én gebruik. Daarnaast dient het plan een strategie voor transitie naar fluorvrij te bevatten, inclusief een planning binnen de voor jou geldende deadline.
Voor <u>alle</u> organisatietypen en sectoren	Draagbare schuimblussers niet-alcoholbestendig (Brandklasse B)	23-10-2026	Stop in- & verkoop	Vervanging naar fluorvrij verplicht
		31-12-2030	Stop gebruik	Markttoelating op 23-10-2026 vervallen
	Draagbare schuimblussers alcoholbestendig (Brandklasse BAR)	23-4-2027	Stop in- & verkoop	Vervanging naar fluorvrij verplicht
		31-12-2030	Stop gebruik	Markttoelating op 23-04-2027 vervallen
Brandweer (opleiding / training)	Alle schuimsystemen	23-4-2027	Kortst mogelijke termijn: alle	Alleen functionele tests met volledige opvang toegestaan

Organisatietype / Sector	Type Blussysteem	Deadline	Actie / Verplichting	Toelichting / Opmerking
			PFAS-gebruik beëindigen	
Openbare brandweer	Mobiele schuimsystemen	23-4-2027	Gebruik beëindigen	Uitzondering voor bijstand en inzet bij Seveso-industrieën (Seveso-inrichtingen)
Private brandweer met publieke taak	Mobiele schuimsystemen	23-4-2027	Gebruik beëindigen	Zelfde voorwaarden als openbare brandweer
Schuim-producenten & Schuim(weder)-verkopers	Schuim-concentraat voor alle soorten systemen, behalve voor draagbare schuimblussers	23-10-2030	Stop productie en verkoop	!!! Verkoop van herbevoorrading t.b.v. SEVESO III-inrichtingen is niet meer mogelijk na deze datum !!!
Burgerluchtvaart / luchthavens	Vaste en mobiele schuimsystemen	23-10-2030	5-jarige overgangsperiode	Transitie naar fluorvrij of alternatief blussysteem
Nieuwe civiele schepen	Vaste schuimsystemen	23-10-2030	5-jarige overgangsperiode	Transitie naar fluorvrij of alternatief blussysteem
Defensie (niet-maritiem)	Vaste en mobiele schuimsystemen	23-10-2030	5-jarige overgangsperiode	Transitie naar fluorvrij of alternatief blussysteem
Overige industrie en niet-Sevesobedrijven	Vaste en mobiele schuimsystemen	23-10-2030	Algemene deadline	Transitie naar fluorvrij of alternatief blussysteem
Seveso III-inrichtingen	Vaste schuimsystemen	23-10-2035	10-jarige overgangsperiode	Transitie naar fluorvrij of alternatief blussysteem Let op: na 23-10-2030 kan

Organisatietype / Sector	Type Blussysteem	Deadline	Actie / Verplichting	Toelichting / Opmerking
				herbevoorrading al een probleem zijn!
Offshore olie- en gasinstallaties	Vaste schuimsystemen	23-10-2035	10-jarige overgangsperiode	Transitie naar fluorvrij of alternatief blussysteem Let op: na 23-10-2030 kan herbevoorrading al een probleem zijn!
Militaire schepen	Vaste schuimsystemen	23-10-2035	10-jarige overgangsperiode	Transitie naar fluorvrij of alternatief blussysteem Let op: na 23-10-2030 kan herbevoorrading al een probleem zijn!
Civiele schepen	Vaste schuimsystemen	23-10-2035	10-jarige overgangsperiode (Mits het oorspronkelijk aan boord werd gebracht vóór 23-10-2025).	Transitie naar fluorvrij of alternatief blussysteem Let op: na 23-10-2030 kan herbevoorrading al een probleem zijn!
Opmerkingen: - In algemeenheid geldt als definitie voor PFAS-houdend schuimconcentraat een totale som PFAS van gelijk aan of groter dan 1 milligram per liter [≥ 1 mg/l]. - EU 2025/1988 stelt óók voorwaarden bij de transitie naar fluorvrij en daarna.				

5. Nuttige links en verdere informatie:

Europese Unie Regulering (EU) 2025/1988 (ook bekend als Entry 82 of REACH Annex XVII)

- <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2025/1988/oj/eng>
(De officiële pagina van de EU waar deregulering in alle talen gepubliceerd staat)

ECHA - EU Guidance for transitioning to Fluorine-Free Firefighting Foams (version 2026):

- https://echa.europa.eu/documents/10162/6956102/EU_guidance_for_transitioning_to_fluorine-free_firefighting_foams_en.pdf/24d79e79-a1af-dd0c-0b31-bdc2f78f08fe
(Achtergronden en zeer nuttige handvaten rond de schuimtransitie en het verplichte beheer(s)plan. In Engelse taal)

ANPI - Association Nationale pour la Protection contre les Incendie

- <https://www.anpi.be/nl/nieuws/pfas-blusschuim-europees-regelgevend-kader>
(Certificeringen van schuimblussystemen en verdere achtergronden en toelichtingen rond PFAS in blusschuim, de transitie, én link naar ANPI's Technisch Dossier DTD 191– Automatische schuimblussystemen: een geslaagde transitie naar fluorvrij)

Kiwa Fire Safety & Security Inspection (Kiwa FSS)

- <https://www.kiwa.com/nl/nl/markten/brandveiligheid-en-beveiliging/inspectie/brandblussysteem/>
(Certificeringen van schuimblussystemen en Certificeringsschema voor PFAS-reiniging)

Normec Inspections

- <https://inspections.normecgroup.com/nl/companies/normec-fire-safety-and-security>
(Certificeringen van schuimblussystemen en PFAS onderzoek)

European Fire Sprinkler Network (EFSN)

- <https://www.eurosprinkler.org/wp-content/uploads/2026/06/Guidance-paper-on-fluorine-free-foam-in-sprinkler-systems.pdf>
(Nuttige tips en achtergronden specifiek gericht op de schuimtransitie van z.g. 'water & schuim sprinklersystemen')

Federatie Veilig Nederland / Verenigde Sprinkler Industrie (als zusterorganisatie van BFSN, beide onderdeel van EFSN):

- <https://sprinkler.nl/blusschuimtransitie-webinar-20-februari-2026/>
(Meer informatie over de potentiële complicaties bij overstap naar fluorvrij SVM, met name bij z.g. 'water & schuim-sprinklersystemen')

Colofon:

Deze factsheet is een voor het BFSN Congres aangepaste versie van een origineel dat eerder werd gepubliceerd onder leiding van Peter de Putter (voorzitter van de Nederlandse werkgroep PFAS in Blusschuim en onderdeel van Actieprogramma PFAS) met de hulp van o.a. Ed Mathon (Cegelec Fire Solutions).

Voetnoten:

Achtergrondinformatie van Actieprogramma PFAS van VNO-NCW en MKB-Nederland:

<https://www.vno-ncw.nl/projecten/actieprogramma-pfas>

Het origineel van de factsheet is te vinden via:

<https://www.ondernemen.nl/artikelen/beheersplan-blusschuimininstallaties-verplicht-per-23-oktober-2026>

De werkwijze in 5 Fasen sluit aan bij de 'Management of Change (MOC)-handreiking blusschuimtransitie' uitgegeven door het Nederlandse Landelijk Expertisecentrum Industriële Veiligheid (LEC IV). Zie <https://nipv.nl/blog/moc-handreiking-blusschuimtransitie-beschikbaar/>

Disclaimer:

We hebben ons best gedaan om de informatie in deze factsheet zo volledig mogelijk te maken. We werken de inhoud bij als er meer bekend wordt. Ondanks onze inspanningen kan de inhoud onvolledig of verouderd zijn. Wij geven dan ook geen garantie over de juistheid of volledigheid van de informatie en zijn niet aansprakelijk voor eventuele schade die direct of indirect ontstaat door het gebruik van deze factsheet.